

СТАТУС ЗООМОРФІЧНИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ: ТИПОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

Гостева А., студ. ПР-62,
Руденко Н.В., викладач

З самого раннього дитинства і до глибокої старовини все життя людини тісно пов'язане з мовою. Мова – це засіб спілкування людей один з одним. Як вважає Л.В.Успенський, мова така ж давня, як і свідомість людини і пов'язана з життям суспільства.

Можна сказати, що фразеологічні одиниці є одним із найяскравіших засобів мовлення, вираження своїх думок. Фразеологізми часто носять яскраво національний характер. Фразеологічний склад мови в її сучасному стані та історичному розвитку вивчає фразеологія. Цей розділ мовознавства вивчає сукупності фразеологізмів даної мови, сукупності характерних засобів вираження, які властиві окремій соціальній групі, окремому автору чи літературно-публістичному напрямку.

У фразеоутворенні велику роль грає людський фактор, тому що велика кількість фразеологізмів пов'язана з людиною, з різноманітними сферами її діяльності. Фактор адресата є важливішим елементом комунікації. Крім того, людина прагне наділити людськими рисами об'єкти зовнішнього світу, в тому числі й неживі.

Розглянемо ту область мови, що містить у собі фразеологічні одиниці з анімалізмами. Характерною рисою зоонімів англійської мови є високий ступінь ідіоматичності й образності із сильним змістом номінативності. Це приводить до того, що подібні за денотативним значенням зооніми в різних мовах відрізняються образністю, тому що асоціативні уявлення про тварин у різних мовах не збігається.

Розвиток багатозначності зоонімів здійснюється шляхом переносу значення, назви. Наприклад, у зоонімах:

Let sleeping dog lie - Не буди лихо, поки воно тихо ,

sleeping dog в англійській мові виступає в значенні *неприємна тасмниця, те, чого варто побоюватися*. У даному випадку денотативне значення залишається без змін, у той час, як образність змінюється в залежності від того, які асоціації викликає та чи інша тварина в носія мови. Цей же образ схованої погрози знаходить вираження у фразеологічних одиницях.

Beware of a silent dog and still water, Dumb dogs are dangerous - В тихому болоті чорти водяться.

З іншою домашньою твариною, *конем*, також зв'язана значна кількість зоонімів. У процесі історичного розвитку вони піддалися полісемантизації, що підсилила абстрактність поняття, ними що позначається. Так, поняття *кінь* асоціювався із *силою, витривалістю* в англійській мові:

Strong as a horse - Сильний наче бик

Традиційно бджола асоціюється з працьовитістю, тому збіг образів в англійській і російській мовах не випадково, тому що апелює до однакового відображення картини світу: As busy as a bee - Працьовитий як бджола.

У складі фразеологічного значення виділяються три аспекти: сигніфікативний, денотативний і конотативний. В конотацію включають емотивний, експресивний, оціночний й стилістичний компонент. П'ятим компонентом є образність.

Оскільки емоції поділяються на 2 класи – позитивні і негативні, то їх позначення в мові можуть бути зведені до позитивно-емотивних і негативно-емотивних:

dog's life - собаче життя

let sleeping dogs lie - не будите сплячу собаку

Прикладами фразеологічних одиниць, які виражають позитивну емотивну оцінку є такі обороти:

every dog has his day - буде і на нашій вулиці свято

an early bird - рання пташка,

great lion - відома людина.

Дудніков О.В. вважає, що фразеологічні звороти підлягають стилістичному розподіленню і мають у своєму складі три групи стилістично маркірованих одиниць зоонімів:

1) першу групу складають фразеологізми з нульовою стилістичною забарвленістю: fox and geese - вовки і вівці

2) до другої групи відносяться фразеологізми розмовного характеру: to see snakes - напиться до чортків

3) третю групу утворюють книжкові фразеологічні одиниці: straight from the horse's mouth - з перших вуст

Розглядаючи зооніми у конотативному аспекті, було звернуто увагу на експресивний, емотивний і оціночний стилістичний компоненти. Всі чотири компоненти конотації можуть виступати разом у різних комбінаціях. П'ятим компонентом виступає образність. Отже, зооніми мають позитивну чи негативну оцінку, в мові вони можуть бути зведені до позитивно-емотивних і негативно-емотивних оцінок.